

ಭಾಷಾಲೋಕ

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಮಾಸಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇವೆಯೇ?

ಹೈಸ್ಕೂಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿರುವ 'ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ' ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರಿನ ಕೆಳಗೆ ತಪ್ಪುತಪ್ಪಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಸಮಾಸಗಳ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಹೊರಟವರು ಯಾರೂ ಈ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಬೇರೆಯೂ ಹಲವು ತಪ್ಪುಗಳಿಂದಾಗಿ, ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಗ್ಗಂಟುಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪುರುಷ, ಕರ್ಮಧಾರಯ, ದ್ವಿಗು, ಬಹುವ್ರೀಹಿ, ಅಪ್ರಕೃತ ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವ ಎಂಬ ಆರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಸಗಳು, ಮತ್ತು ಗಮಕ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಾಸಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಕ್ರಮ ಹದಿಮೂರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೇಶಿರಾಜನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಆದರೆ, ನಿಜಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಆರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಸಗಳು ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದವೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಗಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸಗಳೆಂಬವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮಾಸಗಳೇ ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಇವಕ್ಕಿಂತ ತೀರ ಬೇರಾಗಿರುವ ಸಮಾಸಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ, ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಮರುಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೂ

ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ 'ಸಿರಿ ಕನ್ನಡ' ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿನ 'ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ' ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಸಮಾಸಗಳ ಕುರಿತ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹಳೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

■ ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರ ಭಟ್
ಕಲೆ: ಈಶ್ವರ ಬಡಿಗೇರ

ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದ್ದ 'ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಆದ ವ್ಯಾಕರಣ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಇದು ಕನ್ನಡದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿರುವ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಳೆಯ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಅದೇ 'ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ' ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರಿನ ಕೆಳಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥವಾಗದ ಈ ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕು ಪಡೆಯಲು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಅದರಿಂದ ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾರರು.

ಸಮಾಸ ಎಂಬುದು ಎರಡು ಪದಗಳು ಒಟ್ಟು

ಸೇರಿ ಒಂದೇ ಪದವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪದಗಳ ರಚನೆಯಂತಹದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ. ಇಂತಹ ಸಮಾಸಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಇವೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲೂ ಇವೆ; ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಮರಾಠಿ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲೂ ಇವೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಸಗಳಿಂದ ನುಡಿಗಳೂ ಕೆಲವಿವೆ. ಈ ಸಮಾಸಗಳ ರಚನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರನಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಾಸಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಲು ಹೇಗೆ ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಮರಾಠಿ ಮೊದಲಾದ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಾಸಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಾಸಗಳ ರಚನೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಮಿತಿಯವರಾಗಲೀ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕುರಿತಾಗಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಲೀ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಸಮಾಸಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಎರವಲಾಗಿ ಬಂದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸಮಾಸಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದವೇ ಆದ ರಚನೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಅಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಮಾಸಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಣಪದಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವಾಗ, ನಾಮಪದಗಳ ಹಾಗೆ ಅವಕ್ಕೂ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ,